

Grästorp Kommun

GRUNDLÄGGANDE GRANSKNING 2025

Building a better
working world

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionsred. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras i kommunallagen 6 kap. 6 §. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionsred. Den grundläggande granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Har kommunstyrelsen och nämnderna säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt?
- ▶ Har kommunstyrelsen och nämnderna säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering?
- ▶ Har kommunstyrelsen och nämnderna säkerställt en tillräcklig intern kontroll?

1.3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen 6 kap. 1 §
- ▶ Kommunallagen 6 kap. 6 §
- ▶ God revisionsred 2022
- ▶ Kommunfullmäktiges mål och uppdrag
- ▶ Styrmall för Grästorp kommun samt andra kommunspecifika styrdokument.

1.4. Avgränsning

Granskningen avser verksamhetsåret 2025 och omfattar kommunstyrelsen, sociala myndighetsnämnden och miljö- och byggnämnden. Sociala myndighetsnämnden är enligt uppgift undantagen kommunens riktlinjer för styrning och uppföljning.

2. Redogörelse av granskningsresultat

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har EY genomfört en grundläggande granskning av styrelse och nämnder i Grästorp kommun. Granskningen har genomförts och dokumenterats i enlighet med god revisions sed. Granskningen bygger på kontrollmoment som utgår ifrån kommunens styrmodell och anvisningar. Kontrollmomenten är utformade för att kunna besvara granskningens frågeställning.

Utifrån styr och reglementen är vår tolkning att styrelse och nämnder ska ha genomfört följande för att ha säkerställt dels att verksamheten och ekonomi styrs och följs upp utifrån de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, dels ett tillräckligt internkontrollarbete.

Beskrivning av kontrollmoment:

Tillräcklig styrning för att leva upp till mål och riktlinjer

- ▶ A1. Styrelse/nämnd har upprättat verksamhetsplan för 2025
- ▶ A2. Styrelse/nämnd har säkerställt att förvaltningen tagit fram aktiviteter och verksamhetsmål till fullmäktiges mål

Tillräcklig uppföljning av verksamhet och ekonomi

- ▶ B1. Bedömning av måluppfyllelse i arbetet med fullmäktiges mål per december
- ▶ B2. Styrelse/nämnd har en ekonomi i balans
- ▶ B3. Styrelse/nämnd har följt upp mål-, utvecklings och kvalitetsarbetet minst en gång per mål och år
- ▶ B4. Kommunstyrelsen: Tillräcklig uppsikt över nämnder och bolag¹

Tillräcklig internkontroll i verksamheten

- ▶ C1. Styrelse/nämnd har tagit fram en bruttolista med risker för 2025
- ▶ C2. Styrelse/nämnd har antagit plan för internkontroll 2025
- ▶ C3. Styrelse/nämnd har följt upp arbetet med intern kontroll
- ▶ C4. Kommunstyrelsen har gjort en samlad bedömning av genomförda kontroller och redovisat denna i årsredovisningen
- ▶ C5. Kommunstyrelsen har tagit beslut om eventuella förbättringar av den interna kontrollen om uppföljningen visar att det krävs

I kapitel 3–6 beskrivs iakttagna avvikelser utifrån granskningens revisionskriterier. Kapitlen avslutas med våra bedömningar.

¹ Innebörden av uppsiktsplikten är inte tydligt definierad i kommunens styrmodell eller kommunstyrelsens reglemente. Däremot finns ett antal krav på att kommunstyrelsen ska följa upp övriga nämnders, förvaltningarnas och bolagens verksamhet.

3. Kommunstyrelsen

3.1. Styrning

Kommunfullmäktige har antagit en verksamhetsplan med budget för 2025. I budgeten framgår kommunfullmäktiges mål för mandatperioden. Målen är kopplade till ett område samt har ett verksamhetsmål. Verksamhetsmålet är inte målsatt. Kommunstyrelsen har inte tagit fram en verksamhetsplan eller internbudget för 2025 som beskriver hur kommunstyrelsen ska arbeta utifrån fullmäktiges mål.

Enligt Grästorps kommuns styrmodell ska verksamheterna ta fram och besluta om aktiviteter och hur utvecklingsarbetet ska genomföras inom kommunfullmäktiges ramar och budget. Vi har inom ramen för granskningen inte fått del av de aktiviteter som verksamheten tagit fram.

Kommunstyrelsens uppföljning av målarbetet görs genom beredning av kommunfullmäktiges budget. I kommunfullmäktiges årsredovisning framgår följande samlade uppföljning av målen:

- ▶ Åtta mål bedöms vara uppnådda
- ▶ Två mål bedöms vara delvis uppnådda

3.2. Uppföljning

Kommunstyrelsen följer upp målarbetet per augusti och helår i den kommunövergripande delårsrapporten. Enligt riktlinjer för ekonomi, framkommer det att ekonomisk uppföljning ska ske löpande under året. Kommunstyrelsen följer endast kommunens ekonomi genom kommunfullmäktiges uppföljningar tre gånger per år. Det genomförs uppföljning per 30 april, i delårsrapport per 31 augusti samt i årsredovisningen per 31 december för hela kommunen. Kommunstyrelsen redovisar ett resultat om – 6 769 tkr.

I årsredovisningen framgår att bildningsverksamheten står för den största avvikelserna med ett underskott på 6 087 tkr, ledningsstöd redovisar också ett negativt resultat med 1 146 tkr och social verksamhet står för 720 tkr av underskottet. Samhällsbyggnadsverksamheten redovisar ett överskott med 1 184 tkr.

Av protokollsgranskning framgår att kommunstyrelsen inte följt upp ekonomin mer än tre gånger. Det framgår inte att kommunstyrelsen beslutat om åtgärder för en budget i balans.

3.3. Intern kontroll

Kommunstyrelsen har beslutat om en internkontrollplan för 2025. Internkontrollplanen föregås av en kommunövergripande bruttolista/riskanalys som förvaltningen tar fram i enlighet med policy för intern kontroll. Vi noterar att kommunstyrelsen inte deltagit i arbetet med att ta fram och riskvärdera områdena i bruttolistan.

Kommunstyrelsen har följt upp kontrollmomentet i internkontrollplanen 2025. Flera av kontrollmomenten är rödmarkerade och visar på avvikelser. Det görs även en uppföljning av den intern kontrollen i kommunens årsredovisning, i enlighet med policy för intern kontroll.

3.4. Uppsiktsplikt

Kommunallagen är en ramlag och förarbetena ger inga tydliga anvisningar om innehållet i uppsiktsplikten. Detta innebär att det är upp till varje kommun att utforma uppsiktspliktens innehåll och hur den ska genomföras i praktiken.

Enligt kommunstyrelsens reglemente 1 § har styrelsen uppsiktsplikt över övriga nämnder och vakar över att förvaltningen fullgör sina åligganden inom olika verksamheter utifrån fullmäktiges beslut samt enligt lag och andra författningar. I reglementet 3 § framkommer även att styrelsen ska ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i. Uppsiktsplikten är inte konkretiserad eller definierad som en del av styrmodellen.

Det framkommer i protokoll att kommunstyrelsen följt upp rapporter och protokoll från utskotten och Grästorps fastigheter AB under året. Vi noterar att Grästorp fastigheter inte arbetat med intern kontroll så som fullmäktige har bestämt. Kommunstyrelsen har inte följt upp rapporter och protokoll från Grästorps Fjärrvärme AB eller nämnderna.

3.5. Vår bedömning och rekommendationer

■ *Styrning*

Vår bedömning är att styrelsen delvis säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Vi noterar att styrmodellen inte uttryckligen anger att kommunstyrelsen ska anta en internbudget eller beskriva vad kommunstyrelsen avser arbeta med utifrån kommunfullmäktiges mål. Det är dock vår bedömning att kommunstyrelsen bör följa upp att verksamheten antagit aktiviteter utifrån kommunfullmäktiges mål för att säkerställa att aktiviteter är framtagna till samtliga mål.

■ *Uppföljning*

Vår bedömning är att styrelsen endast delvis säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Bedömningen grundar sig på att styrelsen följt upp målarbetet två gånger under året i enlighet med styrmodellen. Däremot redovisas ett negativt resultat i årsbokslutet i jämförelse med budget. Trots detta har kommunstyrelsen endast följt upp sin ekonomi per april, augusti och helår. Granskningen visar att kommunstyrelsen inte följt upp sin ekonomi utöver tertialrapporterna eller vidtagit åtgärder.

Enligt *riktlinje för ekonomi* ska kommunstyrelsen genomföra löpande budgetuppföljning under året. Det framgår dock inte vad löpande innebär. Det är vår bedömning att kommunstyrelsen bör ha en tätare uppföljning samt säkerställa att åtgärder vidtas för en budget i balans.

■ *Internkontroll*

Vi bedömer att styrelsen säkerställt tillräcklig intern kontroll. Granskningen visar att förvaltningen har tagit fram en bruttolista med risker samt att styrelsen har antagit plan för internkontroll 2025. Granskningen visar att kommunstyrelsen har gjort en översiktlig bedömning av genomförda kontroller och redovisat denna i årsrapporten.

■ *Uppsiktspflicht*

Vi bedömer att styrelsen delvis utövat tillräcklig uppsikt över kommunens nämnder och bolag utifrån reglemente. Bedömningen bygger på att kommunstyrelsen följt upp rapporter och protokoll från utskotten och Grästorps fastigheter AB under året. Däremot har kommunstyrelsen inte följt upp rapporter och protokoll från Grästorps Fjärrvärme AB eller nämnderna.

Enligt vår bedömning har kommunstyrelsen däremot inte säkerställt att det finns rutiner för hur uppsiktspflicht ska utföras. En dokumenterad riktlinje för hur uppsiktspflicht ska utövas skulle enligt vår mening både stärka kommunstyrelsens arbete med uppsiktspflicht och bidra till att tydliggöra detta gentemot olika parter i kommunen. I en sådan riktlinje kan det till exempel framgå när under året uppsikten sker gentemot olika parter (t.ex. genom ett årshjul) och i vilka former (t.ex. dialoger, inhämta dokumentation och rapportering vid kommunstyrelsens sammanträden).

Utifrån granskningen lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- ▶ Säkerställ att verksamheten arbetar fram aktiviteter kopplade till fullmäktiges mål genom att följa upp att aktiviteter tagits fram i enlighet med styrmodellen.
- ▶ Säkerställ en tillräcklig ekonomisk uppföljning samt besluta om och följ upp åtgärder för en budget i balans
- ▶ Förtydliga vad som ingår i kommunstyrelsens uppsiktspflicht, genom att exempelvis sammanställa hur hela styrelsens uppsikt över nämnder och bolag utövas.

4. Miljö- och byggnämnden

4.1. Styrning

Av miljö- och byggnämndens reglemente framgår att nämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt. Nämnden ska även rapportera om hur verksamheten utvecklas och den ekonomiska ställningen.

Nämnden har för 2025 antagit en verksamhetsplan. Enligt Grästorps kommuns styrmodell ska verksamheterna ta fram och besluta om aktiviteter och hur utvecklingsarbetet ska genomföras inom kommunfullmäktiges ramar och budget. Vi har inom ramen för granskningen inte fått del av de aktiviteter som verksamheten tagit fram kopplade till kommunfullmäktiges mål. I verksamhetsplanen framgår nämndens budget.

4.2. Uppföljning

Av protokollgranskning framgår att nämnden löpande följt upp sin ekonomi under 2025. Av den kommunövergripande uppföljningen redovisas ett överskott om 104 tkr för miljö- och byggnadsnämnden.

4.3. Intern kontroll

Miljö- och byggnämnden har antagit internkontrollplan för 2025 med kontrollområde; aktuella tillsynsplaner gällande avlopp upprättas och upprätthålls. Nämnden har följt upp kontrollmomentet i internkontrollplanen 2025.

4.4. Vår bedömning och rekommendationer

■ *Styrning*

Vår bedömning är att nämnden delvis säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Bedömningen grundas på att nämnden har antagit en verksamhetsplan för 2025. Bedömningen grundas även på att nämnden inte tydligt framställt hur de arbetar med fullmäktiges mål och riktlinjer.

■ *Uppföljning*

Vår bedömning är att nämnden i stort säkerställt en tillräcklig uppföljning. Bedömningen grundar sig på att nämnden har följt upp sin ekonomi under året utifrån sin begränsade budget samt följs upp de aktiviteter nämnden beslutat om. Vi noterar dock att det inte är tydligt kopplade till kommunfullmäktiges mål.

■ *Internkontroll*

Vi bedömer att styrelsen säkerställt tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar sig på att nämnden antagit en intern kontrollplan samt följ upp kontrollområdena vid slutet av året i enlighet med policy för intern kontroll.

Utifrån granskningen lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- ▶ Säkerställ att verksamheten arbetar fram aktiviteter kopplade till fullmäktiges mål utifrån miljö- och bygglovsnämndens uppdrag.

5. Sociala myndighetsnämnden

5.1. Styrning

Inga avvikelser har noterats. Enligt reglementet är sociala myndighetsnämnden en myndighetsnämnd och är undantagna ekonomiskt planerings- och uppföljningsansvar.

5.2. Uppföljning

Inga avvikelser har noterats. Enligt reglementet är sociala myndighetsnämnden en myndighetsnämnd och är undantagna ekonomiskt planerings- och uppföljningsansvar.

5.3. Intern kontroll

Av nämnden reglemente framgår att nämnden ansvarar för att intern kontroll sker. Sociala myndighetsnämnden har antagit internkontrollplan för 2025 med ett kontrollmoment; att utredningar gällande barn och unga slutförs inom lagstadgas tid. Internkontrollplanen föregås av en kommunövergripande bruttolista/riskanalys i enlighet med policy för intern kontroll. Granskningen visar att det finns en upprättad bruttolista/riskanalys för att identifiera risker som sedan värderats utifrån sannolikhet och konsekvens inom styrelsens och nämndernas verksamhetsområde.

5.4. Vår bedömning och rekommendationer

■ *Styrning*

Vår bedömning är att sociala myndighetsnämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt utifrån den begränsade verksamhet som nämnden bedriver.

■ *Uppföljning*

Vår bedömning är att sociala myndighetsnämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning utifrån sitt ansvar.

■ *Internkontroll*

Vi bedömer att styrelsen säkerställt tillräcklig intern kontroll. Bedömningen grundar sig på att nämnden en intern kontrollplan som grundar sig i en riskanalys. Nämnden har också följt upp kontrollmomentet i planen i enlighet med policy för intern kontroll.

Det lämnas inga rekommendationer till sociala myndighetsnämnden.

Göteborg den 17 april 2026

Elin Forså
Verksamhetsrevisor
Ernst and Young AB

Liselott Daun
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst and Young AB
Kvalitetssäkrare

Bilaga 1. Så styrs Grästorp

Kommunfullmäktige om mål, ekonomi och strategisk inriktning som sätter den prioriterade riktningen för kommunen. Varje mål tillhör ett fokusområde och perspektiv, som är en del av det kommunala uppdraget. Målen som kommunfullmäktige beslutar om gäller för hela mandatperioden.

Kommunfullmäktiges mål:

- ▶ Vi skapar förutsättningar för kontinuerlig ökning av kommuninvånare
- ▶ Vi utvecklar välkomnande miljöer för gemenskap och sammanhang
- ▶ Vi bedriver ett systematiskt hållbarhetsarbete som minskar Grästorps miljöpåverkan
- ▶ Vi skapar förutsättningar för ett grönskande näringsliv och besöksnäring
- ▶ Vi utbildar barn och elever till världsmedborgare som kan göra skillnad för sig själv och andra
- ▶ Vi ger förutsättningar för ett gott och meningsfullt liv i alla åldrar
- ▶ Vi skapar förutsättningar för social hållbarhet och främjar en god och jämlik folkhälsa i Grästorp
- ▶ Vi samverkar för ekonomisk hållbarhet med ökad kvalitet i välfärdsutvecklingen
- ▶ Vi samarbetar och vågar prova nya arbetssätt
- ▶ Vi har ett gott värdskap och medledarskap

Målstyrning

Enligt *riktlinje för Grästorps styr- och ledningsmodell* antar kommunfullmäktige prioriterad riktning för utvecklingsarbetet i samband med fullmäktiges inriktningsdokumentet för mandatperioden samt i den årliga verksamhetsplanen med budget. Utifrån antagna planer och prioriterade mål beslutar verksamheterna om aktiviteter och hur utvecklingsarbetet ska genomföras inom kommunfullmäktiges ramar och budget.

Uppföljning, analys och dialog om utvecklingsarbetets resultat och effekter ska genomföras kontinuerligt under året på enhets- och verksamhetsnivå. Uppföljningen ska ske genom kvalitativa och kvantitativa mätningar som utgör underlag för analysen av sambandet mellan genomförda aktiviteter och resultat samt effekter. Uppföljningen ska ge en indikation på hur utvecklingsarbetet ligger till gentemot de prioriterade målen samt ge underlag inför nästa steg.

Uppföljning och analys utgör därefter underlag för dialoger i utskotten mellan tjänstepersoner och förtroendevalda om utvecklingsarbetets resultat och effekter. Dialogerna i utskotten ska genomföras minst en gång per mål och år. Resultaten av dialogerna ska sedan dokumenteras som underlag för delårsrapport och årsredovisning. Utifrån dialogernas dokumentation mäts måluppfyllelsen. Utvecklingen mot målen ska pågå med nya och fortsatta aktiviteter under hela mandatperioden och vid varje årsslut ska samtliga mål och områden följs upp och bedömts minst en gång.

Ekonomistyrning

Kommunfullmäktige fastställer varje år en budget inom ramarna för kommunens verksamheter och prioriteringar. Fullmäktige antar en verksamhetsplan med en ekonomisk plan för de följande fyra åren. Uppföljning och prognos lämnas till kommunfullmäktige per 30 april, 31 augusti samt per 31 december. Enligt *riktlinje för ekonomi* ska kommunstyrelsen genomföra löpande budgetuppföljning under året. Det framgår dock inte vad löpande innebär.

Intern kontroll

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns intern kontroll inom kommunens verksamheter. Nämnderna har det yttersta ansvaret för att organisera den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde.

Enligt *policy för intern kontroll* ska nämnd varje år anta en särskild plan för den interna kontrollen. Förvaltningen ansvarar för att varje år uppdatera förteckningen över processer och rutiner som förekommer i verksamheterna, en bruttolista. Bruttolistan ska innehålla; process/rutin som ska riskanalyseras, värde på genomförd väsentlighetsbedömning, risker i den aktuella processen/rutinen, värde på genomförd riskbedömning, kontrollmoment, kontrollmetod, kontrollansvarig och kontrollperiod.

Enligt policyn ska resultatet av genomförda kontroller i den interna kontrollplanen skriftligen redovisas till kommunstyrelsen minst en gång om året. Rapportering och uppföljning ska ske utifrån verksamheternas kontrollrapporter. Kontrollrapporterna ska innehålla; antal kontrollmoment, hur kontrollmomentet har utförts, utfallet/resultatet av kontrollen samt vidtagna/planerade åtgärder då brister upptäckts. Rapporteringen av uppföljningen ska samtidigt ske till kommunens revisorer.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att genomföra en samlad bedömning av den interna kontrollen samt besluta om eventuella förbättringar av den interna kontrollen om uppföljningen visar att det krävs. Kommunstyrelsen ska även göra en översiktlig redovisning av genomförda kontroller i årsredovisningen.

Bilaga 2. Källförteckning

Dialoger med presidium

- ▶ Kommunstyrelsen
- ▶ Miljö- och byggnämnden
- ▶ Sociala myndighetsnämnden

Dokumentförteckning

- ▶ Kommunövergripande verksamhetsplan budget
- ▶ Kommunövergripande delårsrapport
- ▶ Inriktningsdokument
- ▶ Internkontrollplan
- ▶ Policy för intern kontroll
- ▶ Policy för intern kontroll (2024-06-17)
- ▶ Riktlinjer för ekonomi (2020-11-23)
- ▶ Riktlinjer Grästorps styr- och ledningsmodell (2023-11-23)
- ▶ Sammanträdesprotokoll
- ▶ Uppföljning av internkontrollplan för kommunstyrelse
- ▶ Uppföljning av kontrollmoment internkontroll år
- ▶ Verksamhetsplan Miljö- och byggnämnden
- ▶ Årsredovisning